

Dimarts,

16 de febrer del
2010

Opinió Política Món Economia Diàleg Societat Ciutats Cultura i Espectacles Comunicació Última

LA INNOCÈNCIA PERIFÈRICA DELS POLÍTICS CATALANS I ELS PACTES D'ESTAT

Catalunya encaixonada

CARLES BOIX / CATEDRÀTIC DE POLÍTICA I AFERS PÚBLICS DE LA UNIVERSITAT DE PRINCETON

El naufragi immediat de les mesures econòmiques anunciades pel govern espanyol aquestes darreres setmanes i l'impacte de la crisi grega sobre l'economia europea han dut el grup català de CiU al Congrés, amb el senyor Duran i Lleida al capdavant, a proposar un pacte d'Estat per salvar Espanya. La Corona, el teixit econòmic i mediàtic de Catalunya, i fins i tot els republicans catalans han corregut a afegir-s'hi. Només fa falta que els mitjans de comunicació espanyols, oblidant totes les seves obsessions anticatalanes, la lloïn com una iniciativa patriòtica de gran envergadura, i el conjunt prendrà (si no és que ja el té ara) un tarannà ben estrafolari.

DE FORA ESTANT, LA PROPOSTA GENERA una sensació directa de *déjà-vu*, deixa un cert gust d'all a la boca i, al capdavant, provoca una certa irritació. Catalunya porta al damunt una llarga i no gaire reeixida història de treure les castanyes espanyoles del foc que crema de tant en tant a la Península. Va acceptar un Estatut menor per consolidar la democràcia i li van recompensar la seva moderació amb la LOAPA. A la crisi dels noranta va preferir l'entrada l'euro (una eina efectivament necessària per amarrar l'ànima argentino-peronista d'Espanya a Europa) a explotar a fons la feblesa dels governs González i Aznar. Pocs anys després el PP laminava competències autonòmiques per on podia. Ja molt abans, Alfons XIII cridà el senyor Cambó a dirigir Foment (i reformar l'Estat) en un moment crític: aquell darrer ho pagà amb la implosió de la Lliga. ERC va sostenir el govern de la República a canvi d'un Estatut del 32 rebaixat. Al final d'aquell túnel veié com el govern Negrín aixafava l'autonomia catalana.

TOTS AQUESTS SACRIFICIS ES DEMANEN sempre acompanyats d'una gran fanfara mediàtica. I de pressions directes espanyoles que, per la forma en què es produeixen, demostren una intel·ligència política notable. Quan hi ha una crisi de cavall, sempre passa el mateix. Els polítics catalans, amb la seva

SOMEKAWA

innocència perifèrica, aquella que ve de no manejar el nucli dur de l'Estat, es reuneixen amb l'oposició i el govern espanyols del moment. La primera els informa que la situació és gravíssima i que, tenint en compte que cauran tota mena de diluvis universals sobre el territori peninsular, la possibilitat de salvar el nació (i, per tant, la *patria chica* catalana) queda en mans dels catalanistes. (Els bascos, per definició, juguen en una altra Lliga.) Els polítics catalans, que deuen ser els polítics europeus que més consciència tenen de la seva pròpia mortalitat, s'ho escolten amb atenció i acaben acceptant aquell paper salvífic: que ho digui l'oposició, que en principi ho hi té res a guanyar perquè no governa, fa aquesta idea del naufragi absolut completament creïble. Els votants catalans respirem alleujats: no sé si perquè ens atrauen els polítics que juguen *au-dessus de la mêlée*, perquè som els únics patriotes espanyols o perquè tenim un horror intrínsec al conflicte d'alta intensitat. I així Espanya va tirant. I nosaltres també.

PER TOT AIXÒ, ABANS DE CÓRRER a proposar o legitimar cap pacte d'Estat, cal demanar-se quina és la naturalesa real de la crisi econòmica. I el primer fet a subratllar és que les finances públiques espanyoles no es troben en una situació insostenible: el deute públic, com a proporció de l'economia, és similar o inferior al britànic o a l'americà. Això sí, la hisenda espanyola viu en un moment de gran incertesa. Els bancs i caixes espanyols han fet préstecs a promotors per valor de 325.000 milions d'euros. Si el preu de la vivenda cau en un 30 per cent (una xifra que els agents immobiliaris ja manegen informalment) i això es trasllada en impagats, les pèrdues podrien arribar als 100.000 milions d'euros o un 12 i un 14 per cent del PIB. Una rescata per part de l'Estat dispararia el deute públic al voltant d'un 80 per cent del PIB, una xifra alarmant: un article recent dels professors Roggoff i Reinhard calcula que un deute de més del 90 per cent fa caure la taxa de creixement en un punt del PIB cada any. Ara bé, suposem que aquesta troca financera es descabdella en la pitjor direcció possible: l'endarreriment de la jubilació i la reducció raonable de la pressió fiscal sobre joves i empreses bastaria per reconduir la situació. I d'això a un pacte d'Estat hi ha un bon tros.

¿VOL DIR TOT AIXÒ QUE LA CRISI ESPANYOLA no és greu? No. Ben al contrari. Amb gairebé una cinquena part de la població a l'atur, Espanya és el gran malalt d'Europa. Tanmateix, la malaltia no és conjuntural, el resultat d'un moment passatger d'inflexió en la demanda, com en molts altres casos de la UE. Espanya ja ha experimentat aquestes xifres de desocupació dues vegades en els darrers trenta anys. (Abans les havia evitat mitjançant l'emigració). El problema d'Espanya rau a tenir una economia amb un potencial de creixement mediocre, derivat d'una mà d'obra semiqualficada i d'una cultura més siciliana que bàvara. Aquesta economia-sufle a vegades puja molt, fins al punt d'enganyar tothom, però, després, per l'inevitable efecte de la llei de la gravetat, acaba estavellant-se fent un soroll considerable.

EN UN ARTICLE PUBLICAT aquest diumenge, el conseller Ernest Maragall demana una economia basada en la "indústria, el coneixement, l'eficiència social i l'economia oberta", la reforma del sector públic i un mercat laboral on empresaris i treballadors tinguin "més llibertat per acordar condicions i retribucions". No hi puc estar més d'acord. De fet, estic segur que totes els grans partits catalanistes subscriuen aquestes mateixes idees. Aquestes reformes són necessàries perquè Catalunya tiri endavant.

DEIXEM, PERÒ, D'ENGANYAR-NOS. Transformar Espanya exigiria impulsar un autèntic canvi de mentalitat social i la implicació i el temps d'una generació sencera. I Catalunya no té la força (ni l'interès) de canviar Espanya. Per això, tan perillós per a Catalunya com la crisi i el desgovern seria fer una mena de pacte d'Estat temporal que portés Catalunya a ajupir el cap i congelar un cop més les seves demandes a l'espera de temps millors. El país no s'ho pot permetre. I la seva gent, que ja comença a creure en la possibilitat d'un espai sobirà propi, no s'ho mereix.

Notícia publicada al diari AVUI, pàgina 16. Dimarts, 16 de febrer del 2010

Paraules clau: Catalunya, Espanya, Crisi, Polítics, Catalans, Pacte, Economia, Pib, Govern, Mena